

zaPAU

Przed wojną było lepiej?

Chociaż od pewnego czasu staram się nie zwracać uwagi na tzw. bieżącą politykę (bo w moim wieku stres, jak słyszę, bywa istotną przyczyną poważnych kłopotów ze zdrowiem), to jednak nawet do mnie dochodzą sygnały o nadzwyczaj nieobyczajnym zachowaniu naszych reprezentantów w czasie debat sejmowych. Podobno wyzywają się wzajemnie od najgorszych, a krew nie leje się tylko dlatego, że nawet posłowie nie są uprawnieni do wnoszenia broni na salę obrad. Wielu moich przyjaciół ubolewa nad upadkiem obyczajów. A często słysząc (zwłaszcza w Krakowie): przed wojną nie do pomyślenia.

Otóż opinie tego rodzaju świadczą wyłącznie o tym, że pamięć ludzka jest krótka i niedoskonała. Wszystkim, którzy sądzą, że pod tym względem „przed wojną było lepiej”, polecam spojrzenie na str. 104 niedawno wzniesionego zbioru Antoniego Słonimskiego i Juliana Tuwima *W oparach absurdu*. Znajdujemy tam tekst pt. „MMMCLXV posiedzenie Sejmu”, który zaczyna się tak:

Na wczorajszym posiedzeniu sejmu gorącą dyskusję wywołał wzniesiony przez nowy gabinet pp. Korfantego i Strońskiego projekt ustawy o powściągliwości słowa w mowach poselskich. Projekt ogranicza ilość wyzwick do maksimum pięciu w ciągu kwadransa, przy czym najwyżej dwa mogą dotyczyć rządu.

Dalej następuje opis reakcji publiczności, a potem jeszcze informacja o stanowisku opozycji:

Przedstawiciel klubu Chrześcijańsko-Katolicko-Narodowo-Ludowo-Wszechpolskiego, poseł Głęb, wywołał, że projekt rządowy jest zamachem na przyzwyczajenia i gusty społeczeństwa. Ingerencja państwa – mówił – posuwa się za daleko. Precz z etatyzmem! Niech każdy mówi co mu każe rozum, serce, wątroba, żółć i inne kiszki! Wolność, panowie!

Głos: ucałujcie się! (wesoleńca).

Zgłoszono następnie szereg wniosków kompromisowych: o uznaniu prawa do 2,3,6 i 8 wyzwick.

.....

Dalszy ciąg dyskusji na posiedzeniu dzisiejszym.

Więc o co właściwie mamy pretensje? Nasi reprezentanci po prostu powtarzają najlepsze historyczne wzory.

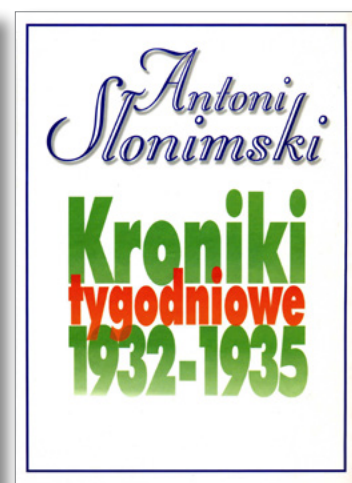
A jak wygląda sytuacja na naszym, profesorskim, podwórku? Trzeba przyznać, że na korytarzach polskich uczelni wyzwicka słyszy się raczej rzadko. Wręcz przeciwnie, wszyscy starają się być wzajemnie uprzejmi, skrytykować kolegę-profesora uchodzi za *faux pas*. Brak ostrej krytyki naukowej to – często słyszę – jeden z głównych powodów słabości polskiej nauki. A jak było przed wojną?

Znowu cytuję (Antoni Słonimski, *Kroniki Tygodniowe*, 1 Października 1933):

Znam troszkę ten świat i przyznać muszę, że walki literatów to szlachetne turnieje rycerskie w porównaniu do skrytobójczych metod i trucicielstwa uprawianego przez profesorów. Od czasu powstania dodatku naukowego do „Wiadomości Literackich” o każdym z piszących tam słyszałem od jego kolegów, że jest skończonym ignorantem. Ale pewien jestem, że gdybym wymienił jakieś nazwisko, każdy zaparłby się w żywe oczy. Profesorowie piszą listy anonimowe, ale nie oskarżają publicznie innego profesora, bo są związani hierarchią i stosunkami uniwersyteckimi. To nie są insynuacje, ale rzetelna prawda. Są wśród nich ludzie o wspaniałej precyzji myślenia, ale uczucia zbyt łatwo zabarwiają ich umysł.

Tyle Słonimski. Resztę każdy może dopisać sobie sam.

ABBA

PAUza Akademicka – www.pauza.krakow.pl – tygodnik Polskiej Akademii Umiejętności i środowiska naukowego.

Rada Redakcyjna: Magdalena Bajer, Andrzej Białas, Aleksander Koj, Janusz Limon, Ewa Lipska, Stanisław Rodziński, Piotr Sztompka, Jerzy Vetulani, Marta Wyka, Jerzy Wyrozumski, Jakub Zakrzewski, Franciszek Ziejka.

Redakcja: Andrzej Białas – redaktor naczelny; Andrzej Kobos, Marian Nowy – redaktorzy; Adam Korpak, Krzysztof Skórczewski – grafika; Ryszard Otręba – „Galeria PAUzy”; Anna Michalewicz – dyrektor administracyjny; Witold Brzoskowski – fotokład; Wydawnictwo PAU – konsultacje.

Adres do korespondencji: Polska Akademia Umiejętności, 31-016 Kraków, ul. Sławkowska 17; e-mail: pauza@pau.krakow.pl

Oczekujemy na artykuły do 6 000 znaków (ze spacjami) i ilustracje w formacie JPEG o rozdzielczości 300 dpi.